

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

РЕШЕНИЕ № 14

София, 16 септември 1993 г.

(обн., ДВ, бр. 84 от 1 октомври 1993 г.)

Конституционният съд в състав:

Председател: Асен Манов

Членове: Младен Данаилов

Теодор Чипев

Милчо Костов

Милена Жабинска

Цанко Хаджистойчев

Любен Корнезов

Станислав Димитров

Пенчо Пенев

Нено Неновски

Александър Арабаджиев

Николай Павлов

при участието на секретар-протоколчика Цвета Минева разгледа в закрито заседание на 16 септември 1993 г. конституционно дело № 16 от 1993 г., докладвано от съдията Нено Неновски.

Производството е образувано по искане на 63 народни представители от 36-ото Народно събрание. Иска се установяване на противоконституционността на § 1 от Закона за изменение и допълнение на Закона за всеобщата военна служба в Република България (ЗИДЗВВС), с който се изменя чл. 47, ал. 1 в смисъл, че "младежите, приети по държавна поръчка във висши училища като редовни студенти, се отлагат от редовна военна служба до дипломирането им, но не по-късно от навършване на 26-годишна възраст" (ДВ, бр. 62 от 1993 г.). Според подателите на искането тази разпоредба нарушава принципите на равенство пред закона, закрепен в

чл. 6, ал. 2 от Конституцията.

С определение от 5 август 1993 г. Конституционният съд е допуснал искането и е конституирал заинтересувани страни - Председателството на Народното събрание, Министерския съвет, Министерството на отбраната, Министерството на науката и образованието, Комитета за младежта и спорта при Министерския съвет. На страните е дадена възможност в 15-дневен срок да представят писмени становища и доказателства. Същият срок е даден и на подателите на искането за представяне на допълнителни становища и доказателства. Съдът е изискал мотивите към законопроекта за изменение и допълнение на Закона за всеобщата военна служба в Република България (ЗВВС), копие от стенографските протоколи от обсъждането на законопроекта в Народното събрание, сведения от Министерството на науката и образованието за броя на младежите, приети като редовни студенти за учебната 1993/1994 г. по държавна поръчка и не по държавна поръчка.

Всички заинтересувани страни са представили становища, в които се поддържа, че оспорената разпоредба не е противоконституционна и искането е неоснователно. Към делото са приложени мотивите към законопроекта за изменение и допълнение на ЗВВС и стенографските протоколи от неговото обсъждане в Народното събрание. В становището на Министерството на науката и образованието се съдържат и данни за броя на приетите студенти по държавна поръчка за учебната 1993/1994 г.

За да се произнесе, съдът взе предвид следното:

Авторите на искането твърдят, че § 1 ЗИДЗВВС, с който се изменя чл. 47, ал. 1, е противоконституционен, тъй като се нарушавал конституционният принцип за равноправието на гражданите (чл. 6, ал. 2 от Конституцията). В привилегировано положение се поставяли студентите, които следват безплатно в държавни висши учебни заведения. Обратно - в неравностойно положение спрямо тях са били поставени студентите, които се приемат в държавно признати висши учебни заведения при заплащане на

обучението си.

Тези съображения не са основателни.

Съгласно чл. 59, ал. 2 от Конституцията изпълнението на воинските задължения, условията и редът за освобождаване от тях или за замяната им с алтернативна служба се уреждат със закон. Отлагането от военна служба се отнася към реда за изпълнение на воинските задължения. Законодателят, който може да допуска освобождаване от военна служба или замяната ѝ с алтернативна служба, може да предвижда от гледна точка на целесъобразност и различни основания за отлагане от военна служба.

Изменението на чл. 47, ал. 1 ЗВВС (§ 1 ЗИДЗВВС) е мотивирано от обстоятелството, че в досега действащата си редакция от 17 май 1989 г. разпоредбата вече не отговаря на настъпилите по-късно промени във висшето образование. Тя е била приета по време, когато не са съществували недържавни висши училища, както и платено обучение в държавни висши училища. Освен като редовни студенти по държавна поръчка сега се приемат студенти не по държавна поръчка и срещу заплащане на обучението им. Техният брой е голям и практически не подлежи на отчитане и контрол. Не е малък и броят на младежите, които заминават да следват в чуждестранни висши учебни заведения. Член 47, ал. 1 в редакцията му от 1989 г. не е бил създаден за регулиране на тези нови факти и отношения. Приложен изкуствено към тях, той би довел до недопустими от гледна точка на Конституцията последици за националната сигурност на страната. Открива се възможност за отлагане от редовна военна служба на голям брой младежи донaborници, което води до постоянно намаляване на ежегодното попълване на Въоръжените сили с млади войници. С изменението на чл. 47, ал. 1 ЗВВС се цели да се осигурят военният набор във Въоръжените сили и надлежното изпълнение на воинските задължения. Това е в съответствие с чл. 9 и 59 от Конституцията.

Новоприетата разпоредба на чл. 47, ал. 1 ЗВВС не нарушава чл. 6, ал. 2 от Конституцията. Не се ограничават права, не се създават и привилегии.

Не може да се говори за привилегировано положение на приетите за редовни студенти по държавна поръчка. Те са преминали успешно държавно установен конкурс. Конкурсът е уреден в нормативни актове на централни държавни органи и предвижда еднакви за всички държавни висши училища условия и процедури за провеждането му. Открит е за участие на всички, които отговарят на условията му. Изключена е всякаква привилегия въз основа на някой от признаците, посочени в чл. 6, ал. 2 от Конституцията. Приемат се за студенти тези, които са показали най-висок успех.

Приемането на студенти за безплатно обучение по държавна поръчка отразява потребности на държавата от определено количество специалисти. Затова е уместно да се предвиди техният брой по специалности, да се установят гаранции за качествения им подбор и за добрата и своевременната им подготовка. Напълно уместно е за тази цел да се предвиди и отлагане от редовна военна служба на приетите като редовни студенти по тази линия. При това е нужно да се подчертае, че става дума за отлагане, не и за освобождаване от военна служба. Всичко това не е в противоречие с Конституцията и по-специално с чл. 6, ал. 2. То не представлява ограничаване на права на гражданите, приети като студенти не по държавна поръчка.

Поради изложеното и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията Конституционният съд

РЕШИ:

Отхвърля искането на 63 народни представители от 36-о Народно събрание за установяване на противоконституционността на § 1 от Закона за изменение и допълнение на Закона за всеобщата военна служба в Република България, с който се изменя чл. 47, ал. 1 (ДВ, бр. 62 от 1993 г.).

Председател: Асен Манов